

Kestävä kuluttaminen on avainasemassa, jotta kiertotaloutta tarvittaisiin mahdollisimman vähän

• 18.4.2023

Tavaroiden kierrättämisestä ja jätteiden lajittelusta kierrätykseen on tullut meille suomalaisille hienosti jo osa jokapäiväistä elämää. Enenevissä määrin nyt puhutaan kierrättämisen ja kiertotalouden rinnalla myös vastuullisesta kuluttamisesta ja ostoskäyttäytymisestä. Sen lisäksi, että osaamme lajitella rikki menneet kapineet vaatteista elektroniikkaan oikeisiin jakeisiin ja toimittaa ne kierrätykseen, voisimme paljon enemmän pohtia hankintoja tehdessämme vastuullisia valintoja. Saada siis aikaan mahdollisimman vähän kiertoa laitettavaa.

Vastuullisuus erilaisissa ostoksissa on todella monitahoinen kokonaisuus. Vastuullisuuden pohtimisessa voi ottaa huomioon esimerkiksi tuotteen valmistuksessa käytettyjen materiaalien alkuperää, eri vaiheissa tuotteen matkaa työskennelleiden ihmisten työoloja, tuotteen hiilijalanjälkeä, tuotteen pitkäikäisyyttä ja mahdollisuuksia korjata sitä ja lopuksi kierrättää.

Monissa yrityksissä vastuullisuusasioita mietitään jo paljon. Moni on perustanut yrityksensä vahvasti omaan arvomaailmaansa pohjautuen ja siellä listalla on usein vastuulliseen tekemiseen liittyviä asioita. Yrityksien brändeille on vastuullisesta toiminnastaan todellakin hyötyä ja samalla ne pystyvät palvelemaan kasvavaa joukkoa asiakkaita, jotka valitsevat asiointipaikkansa vastuullisuusarvot edellä.

Paimio on pieni varsinaissuomalainen kaupunki, josta löytyy kokoonsa nähden loistava kattaus juuri tällaisia arvoja edustavia ja edistäviä yrityksiä. Näistä esimerkkinä vierailtiin tämän blogin pohjaksi kahdessa yrityksessä, joissa itseasiassa ”yrittäjä” on varsin huono sana kuvaamaan kyseisiä naisia, jotka ovat todellisia tekijöitä! Liikkeet sijaitsevat lähes vastapäätä toisiaan Vistan raitilla ja molemmat edistävät vastuullista pukeutumista nopean kertakäyttömuodin vastapainoksi. Viimeinen Niitti on suutarimestari Anu Klemolan verstasmainen liike, jossa korjataan niin kengät kuin monet muutkin ”hilavitkuttimet” ja Ateljee Saksi on ompelija Tanja Juvan lämminhenkinen ompelimo ja käsityöliike.

Klemola ja Juva tekevät molemmat onnellisia ihmisiä, sillä he korjaavat asiakkaiden rikki menneitä vaatteita, jalkineita ja monenlaista muutakin. Kuin yhdestä suusta nämä kaksi kertovat ison työllistäjän olevan vetoketjujen vaihdot. Tämä taatusti kertoo jotain valmisvaatteisiin ja -jalkineisiin laitettavien vetoketjujen laadusta. Molemmat pyrkivät itse valitsemaan myymänsä ja korjauksissa käyttämänsä tarvikkeet hyvin tarkasti, jotta laatu olisi mahdollisimman hyvää. Tässä riittää kuitenkin kovasti haastetta, sillä tukkureilta voi olla vaikea saada mitään tietoa heidän myymiensä tuotteiden alkuperästä.

Anu Klemola toteaaakin, että hänelle on lähtökohtaisesti tärkeää mm. hankkimiansa korjaustarvikkeiden valmistajien henkilöstöjen työolot, mutta selvitystyö on mahdotonta, kun ei tiedossa ole aina edes valmistusmaata.

Anu Klemola toivoo kovasti vastuullisuutta jalkineiden valmistajilta. Kenkien olisi syytä kestää edes kohtuullisen ajan käyttöä ja olla myös järkevästi korjattavissa. KUVA: Salla Axelin

Kuluttajan ei ole helppoa valita esimerkiksi laadukkaita jalkineita

Suutarimestari Klemolaa harmittaa myös kovasti nykyjalkineiden usein suorastaan surkea laatu.

– Kenkiä valmistetaan tietoisesti niin, ettei niiden ole tarkoituksaan kestää käyttöä, saati olla korjattavissa! Kengät näyttävät maallikon silmään aivan laadukkailta, mutta niiden rakenteesta on jätetty olennaisia osia kokonaan pois tai osat on valmistettu materiaaleista, jotka eivät kestä käyttöä tai säilytystä.

Ikävä esimerkki tällaisesta on jalkineiden pohjissa runsaasti käytetty halpa polyuretaani, joka ei kestä säilytystä. Suomen oloissa vuodenaikojen vaihtelusta johtuen on melkoisen vähän jalkineita, joita voisi aktiivisesti käyttää ympäri vuoden eli säilytystarvetta tulee luonnostaan. Joillekin kalliille pakkassaappaille ei välttämättä ole käyttöä edes joka vuosi! On siis todella harmillista, että ottaessaan jalkineet käyttöön kaapin perukoilta, saattavat pohjat murentua joka askeleella. Takavuosina tätä ilmiötä käsiteltiin myös Kuningaskuluttaja-ohjelmassa ja suomalaisen Jalaksen toimitusjohtaja perusteli murenevan kengänpohjamateriaalin käyttöä EU-direktiivillä. Toimitusjohtajan tulkinnulla direktiivin mukaan kenkien kuuluukin murentua kaatopaikalla. Eli tämän mukaan jalkineita ei kuulukaan käyttää useampaa vuotta, vaan ne valmistetaan mennäkseen nopeasti käyttökelvottomiksi.

Klemola perehtyi tähän väitteeseen ja saikin vastauksen EU:n keskustietopalvelulta. He tutkivat pyynnöstä kyseistä direktiiviä. Vastaus oli selkeä, kengänpohjien murenemiseen ei todellakaan ole EU:ssa luotua vaadetta.

Mitäpä jos vaatekaapissasi olisikin juuri sinulle sopivia vaatteita?

Ateljee Saksin Juvan käsissä jokainen työ on vastaiskua pikamuodille. Hänen työpöydälle tuodaan toisinaan myös korjaukseen lähes uusia vaatteita, jotka ovat menneet rikki lähtökohtaisesti heikon työnlaadun vuoksi. Näistäkin vaatteista muokkaantuu Tanjan käsissä ainakin aavistuksen verran käyttöä kestävämpiä, kun vaikkapa saumat ommellaan ihan kokonaan kiinni.

Juvan myyntiin valitsemat kankaat ovat laadukkaita ja etupäässä luonnonkuituisia. Valikoimassa on myös kierrätysmateriaaleista valmistettuja kankaita. Näistä laadukkaista materiaaleista, ja myös asiakkaan omista, Juva valmistaa asiakkailleen toiveiden mukaisia mittatilausvaatteita.

– Kun vaate tehdään asiakkaan mittojen ja toiveiden mukaan, siitä syntyy lempivaate, jota käytetään vuosia, kertoo Tanja Juva.

Juvan liikkeessä ei ole myöskään koskaan alennusmyyntipäiviä, sillä etupäässä tuotteet valmistuvat tilauksesta ja malleiksi tehdyt pienet erätkin menevät nopeammin, kuin niitä ehtii tilausten väleissä tekemään.

Tanja Juvan taitavissa käsissä syntyy mittatilauksena pitkään käytettäviä lempivaatteita ja muodistamalla vanhaa saadaan muodista poismenneet asut kestäväällä tavalla uudelleen käyttöön. KUVA: Salla Axelin

Tavallisimpia vaatekorjauksia ovat vetoketjun vaihtojen lisäksi lahkeiden lyhennykset, erilaiset kavennukset ja puseroiden pänteiden muokkaukset pienemmäksi tai laveammaksi. Ateljee Saksin vastuullisuus näkyy myös kankaiden sisäänostossa. Paitsi materiaalivalinnat, niissä ohjaa myös ajatus pienistä eristä, jotta

asiakkaat saisi mahdollisimman yksilöllisiä vaatteita. Juva tahtoo varmistaa monella tavalla asiakkaan tyytyväisyyden teettämäänsä vaatteeseen ja näin sen pitkäikäisyyttä. Juva onkin onnistunut jutustelullaan ”pelastamaan” ikäviä tilanteita esimerkiksi joissain juhlissa kertomalla asiakkaalle, että samoihin juhliin on jo toinen rouva tilannut samaisesta kankaasta mekkoa. Näin on kangasvalintaa vaihdettu ja kaikki ovat tyytyväisiä.

Ateljee Saksin torsojen päällä odottaa tavallisesti valmiit tilaustyöt noutajaansa. Vaaleanpunainen prinsessamekko valmistui asiakkaan omista materiaaleista.. Kuva: Salla Axelin

Mitäpä jos vaatekaapissasi olisikin juuri sinulle sopivia vaatteita?

- Hanki vain tarpeeseen. Näin myös tarpeen hetkellä on paremmin varaa tehdä laadukas valinta.
- Älä hylkää ja heitä pois rikki mennyttä ennen tutkailua, voisiko esim. vaatetta tai jalkinetta vielä korjata.
- Mieti ja kysy apua ammattilaiselta, voisiko vanhaa vaatetta muodistaa uudeksi lempivaatteeksi.

- Mittatilaamalla vaatteen, saat juuri oikean kokoisen, oikean mittaiset hihat, lahkeet jne.
- Onko sinulla vanha ja loppuun kulunut lempivaate? Ota se mukaan malliksi Ateljee Saksiin ja sen mukaisesti voit teettää uuden.
- Oletko laihtunut? Vanhoja vaatteitasi voidaan myös pienentää.
- Onko mukaan tarttunut lisäkiloja? Monia vaatteita voidaan myös suurentaa.
- Löytyykö kaapeistasi vanhoja laadukkaita tekstiilejä, joita voisi hyödyntää vaatteena tai kodintekstiilinä, esimerkiksi pöytäliinoja, verhoja lakanoita, pitsejä jne. Vanha pitsiliina voi sopia hauska vaikka puolihammeen helmaan tai hääpuvun hunnusta voi napsia osia vauvan kastemekkoon.
- Jos jo kaupassa tuntuu, että vetoketju ei toimi moitteetta, kyseistä vaatetta tai jalkinetta tuskin kannattaa hankkia!

Reborn in Paimio – juttusarja on osa Varsinais-Suomen liiton rahoittamaa 7 seutukaupungin kiertotalouden teemaverkosto – Seutukaupunkien alueella tunnistettujen kiertotalousklusterien rakentaminen ja kiihdyttäminen - hanketta. Hanketta rahoittaa Varsinais-Suomen liitto.

Jutun on tuottanut Salla Axelin / Sallan Paja